

Το Πρόσωπο της Θεοτόκου στην Προτεσταντική Θεολογία

[Ορθοδοξία](#) / [Αιρέσεις](#)

[Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ](#)

Το Πρόσωπο της Θεοτόκου στην Προτεσταντική Θεολογία

Και όμως μέχρι τον ΙΖ' αιώνα οι προτεστάντες πίστευαν στο Αειπάρθενο!

Το να θελήσει κάποιος να παρουσιάσει το πώς αντιμετώπισε την Θεοτόκο η προτεσταντική θεολογία, σε όλα τα στάδια εξέλιξης του Προτεσταντισμού, αναμφιβόλως ξεφεύγει από τα πλαίσια ενός άρθρου και χρειάζεται συγγραφή ογκώδους βιβλίου.

Η δική μας όμως εδώ σύντομη ιστορικοδογματική αναφορά έχει ως σκοπό, να παρουσιάσει τον **εκτροχιασμό** της προτεσταντικής θεολογίας από την Πίστη της Εκκλησίας, όπως αυτή μαρτυρείται στους φορείς της Θείας Αποκαλύψεως στο

ζήτημα αυτό, αλλά ταυτοχρόνως να επισημάνει και τον απίστευτο βαθμό διαβρώσεως τού Προτεσταντισμού από τον ορθολογισμό και την αυθαιρεσία.

Ξεκινώντας από τους ηγέτες της Διαμαρτυρήσεως, πρέπει να αναφέρουμε, ότι **ο Λούθηρος στάθηκε με σεβασμό απέναντι στο φρόνημα της Εκκλησίας σχετικά με τις ιδιότητες της Μαρίας, όπως την αποκαλούσε, ως Θεοτόκο και Αειπάρθενο. Ουδέποτε αμφισβήτησε τις δύο αυτές ιδιότητες και ταυτοχρόνως παρουσίαζε το πρόσωπο της Θεοτόκου ως πρότυπο ταπεινοφροσύνης και πίστεως.**

Φοβούμενος όμως μη μειωθεί η μοναδική μεσιτεία και το έργο τού Χριστού, ασκούσε κριτική σε πολλές μορφές εκδηλώσεως τιμής προς την Θεοτόκο, όπως επίσης απέρριπτε την επίκληση των πρεσβειών της.

Στα ίδια πλαίσια θα κινηθούν **ο Ζβίγγλιος και ο Καλβίνος, οι οποίοι ομολογούσαν τις ιδιότητες της Μητέρας τού Κυρίου ως Θεοτόκου και Αειπαρθένου**, απέρριπταν όμως την επίκληση και μεσιτεία της Θεοτόκου.

Ο Καλβίνος μάλιστα υπήρξε ο πλέον μαχητικός και ανένδοτος πολέμιος κάθε τιμής προς Αυτήν. Οποιαδήποτε τιμή προς την Θεοτόκο την χαρακτήριζε ως ειδωλολατρία.

Πρέπει να επισημάνουμε, ότι για την αρνητική τοποθέτηση των ηγετών τού Προτεσταντισμού έναντι της τιμής, της επικλήσεως, και πρεσβειών της Θεοτόκου καθοριστικό ρόλο έπαιξαν, συν τοις άλλοις, οι παπικές μεσαιωνικές πλάνες και υπερβολές στο ζήτημα αυτό.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η περίπτωση τού Φρειδερίκου του σοφού εκλέκτορα της Σαξωνίας, όπου στη συλλογή του των 19.013 «ιερών» αντικειμένων το 1520 συγκαταλέγονταν τέσσερις τρίχες της Θεοτόκου (!!!) καθώς και ένα δέμα σανό από το σπήλαιο της Βηθλεέμ (!!!).

Στα Συμβολικά Κείμενα του Προτεσταντισμού, τόσο της λουθηρανικής αποχρώσεως (π.χ. Αυγουσταία Ομολογία, άρθρο 3, Σμαλκαδικά άρθρα 1, 4), όσο και της καλβινικής (π.χ. Κατήχηση Χαϊδελβέργης, άρθρο 35), όσο

και στη Formula Concordiae του 1571 (επιτομή άρθρο 8, 12), διατηρήθηκε η πίστη ότι η Μητέρα τού Κυρίου είναι όντως Θεοτόκος και Αειπάρθενος. Απορρίπτονται όμως ταυτοχρόνως κάθε μορφή τιμής, επίκλησης και μεσιτείας της.

Αυτή την εποχή εξαίρεση αποτελεί ο αντιτριαδικός αιρετικός Σωκίνος, καθώς αρνούνταν τις ιδιότητές Της ως Θεοτόκου και Αειπαρθένου.

Η διαμορφωμένη αυτή πίστη για τη Θεοτόκο τού Προτεσταντισμού όπως έχει εκφραστεί στα Συμβολικά του Κείμενα, θα διατηρηθεί μέχρι τα τέλη τού ΙΖ' αι. και θα εκφράζει στο ζήτημα αυτό, από πλευράς εξελίξεως τού Προτεσταντισμού, την λεγομένη Παλαιοπροτεσταντική Ορθοδοξία.

Ο λόγος για τον οποίο δεν αμφισβητήθηκε στο διάστημα αυτό η Θεομητρότητα και το Αειπάρθενον, είναι ότι η Χριστολογία της Παλαιοπροτεσταντικής Ορθοδοξίας ακολουθεί σε ένα μεγάλο βαθμό τη Χριστολογία της αδιαιρέτου Εκκλησίας.

Αντιθέτως όμως, από το ΙΗ' αι., εποχή τού Νεοπροτεσταντισμού και με κυρίαρχα ρεύματα τον Διαφωτισμό, τον Πιετισμό, τον Υποκειμενισμό, θα αμφισβητηθεί η παλαιότερη προτεσταντική Χριστολογία και το πρόσωπο της Θεοτόκου θα υποτιμηθεί. Σταθερά πλέον θα αμφισβητούνται οι ιδιότητές Της ως Θεοτόκου και Αειπαρθένου.

Για τον Schleiermacher (+1834), λόγω της νεοσαβελλιανικής Τριαδολογίας του και της κακόδοξης Χριστολογίας του, οι δύο αυτές ιδιότητες της Θεοτόκου δεν έχουν καμμία θέση στη θεολογία του.

Την αμφισβήτηση θα συνεχίσει περαιτέρω ο λεγόμενος Πολιτιστικός Προτεσταντισμός του ΙΘ' αι. μέχρι τις αρχές του Κ' αι.

Η ορθολογιστική κριτική και οι φιλελεύθεροι Προτεστάντες θεολόγοι (D. Strauss, Chr. Bauer, A. v. Harnack, κ.ά.), αμφισβητώντας κάθε στοιχείο θαύματος στην Αγία Γραφή, αγνοώντας την αρχαία Εκκλησιαστική Παράδοση, και περιφρονώντας την παλαιότερη προτεσταντική διδασκαλία θα μιλήσουν για «μύθους» σχετικά με το πρόσωπο και τις ιδιότητες της Θεοτόκου.

Ήδη από το 1836, ο D. Strauss στο πολύκροτο έργο του «Η Ζωή του Ιησού» την υπερφυσική σύλληψη του Θεανθρώπου θα την χαρακτηρίσει ως μύθο, που εμφιλοχώρησε στη βιβλική διήγηση από την ελληνική μυθολογία.

Την ήδη περιφρονητική και μειωτική προσέγγιση του προσώπου της Θεοτόκου θα την συνεχίσει εντός του Προτεσταντισμού τον Κ' αι. η Θρησκευο-ιστορική Σχολή (religionsgeschichtliche Schule).

Εκπρόσωποι της Θρησκευο-ιστορικής Σχολής (M. Dibelius, W. Bousset, E. Norden, κ.ά.) **θα παραλληλίσουν την Θεοτόκο με θεότητες άλλων θρησκειών.**

Παραλλήλως, θα προσπαθήσουν να αποδείξουν ότι οι σχετικές βιβλικές διηγήσεις των Ματθαίου και Λουκά, σχετικά με το πρόσωπο της Θεοτόκου και τη Γέννηση του Θεανθρώπου, έχουν εξάρτηση από τις μυθολογίες της Αιγύπτου και της Εγγύς Ανατολής.

Αντιθέτως, με σεβασμό απέναντι στις ιδιότητες της Θεοτόκου και Αειπαρθένου θα σταθεί ο κύριος εκφραστής της Διαλεκτικής Θεολογίας K. Barth, ενώ ο E. Brunner θα απορρίψει το Αειπάρθενο της Θεοτόκου.

Το πρόσωπο της Θεοτόκου δεν θα τύχει καλύτερης μεταχείρισης από (το) **πρόγραμμα «απομύθευσης» της Αγίας Γραφής** του R. Bulltman και τους περί αυτόν. Μύθος είναι επίσης η Αειπαρθενία της Θεοτόκου και για ένα ακόμη επιφανή προτεστάντη θεολόγο τον W. Pannenberg.

Ταυτοχρόνως όμως η Προτεσταντική Θεολογία θα επαναλάβει στον εικοστό αιώνα, κατά της Αειπαρθένου Μαρίας επιχειρήματα της αρχαίας ιουδαϊκής αντιχριστιανικής πολεμικής.

Τέτοιο είναι π.χ. ότι το χωρίο Ησ. 7, 14, στο εβραϊκό έχει τη λέξη «Almah» = νεάνις και όχι «Bethula» = παρθένος, που μετέφρασαν, υποτίθεται, εσφαλμένως οι Εβδομήκοντα.

Επίσης, κλασικός θα παραμένει ο προτεσταντικός ισχυρισμός, μνημείο ορθολογισμού, ότι η πίστη της Εκκλησίας για την Θεοτόκο ως Θεοτόκο και Αειπάρθενο είναι ένα **κατάλοιπο μιας προ-επιστημονικής κατανόησης τού κόσμου και των γεγονότων.**

Οι απόψεις του σύγχρονου Προτεσταντισμού είναι θλιβερά απαξιωτικές και περιφρονητικές για την Υπεραγία Θεοτόκο. **Αυτό σχετίζεται με την εξέλιξη της Προτεσταντικής Χριστολογίας, η οποία εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, και παλαιότερα και σήμερα, έχει άλλοτε νεο-αρειανικό και άλλοτε νεο-νεστοριανικό χαρακτήρα.**

Για τον Ορθόδοξο Χριστιανό οι προτεσταντικές αυτές αντιλήψεις είναι δηλωτικές όχι μόνο της μόνιμης δυσπερίγραπτης τραγωδίας του Προτεσταντισμού, αλλά έχουν ταυτοχρόνως αιρετικό και βλάσφημο χαρακτήρα. Και βεβαίως, κατά τον Άγιο Ιωάννη Δαμασκηνό, **«Άπαγε. Ου σωφρονούντος λογισμού τα τοιαύτα φρονείν».**

Περιοδ. «Κοινωνία», Απρίλιος-Ιούνιος 2002

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN